

L'AIGUA DEL SUBSÒL DE BARCELONA

Barcelona aprofita l'aigua subterrània per regar cinc grans parcs i per netejar carrers

L'Ajuntament es marca l'objectiu que d'aquí a deu anys no s'hagi de gastar ni una gota de l'aixeta per al manteniment urbà

LAURA RAHOLA / Barcelona

● El subsòl de Barcelona està farcit de bosses d'aigua. Unes reserves que, a més, s'han d'estar bombant i extraient contínuament per evitar inundacions a la

xarxa de metro i en subterranis. Aquesta aigua s'aprofita sobretot per regar parcs i jardins, netejar carrers i fer anar fonts ornamentals. De moment, però, només se'n reutilitza un 12%; la resta s'aboca

directament al clavegueram. Tot i això, el nivell d'aprofitament està augmentant. Entre gener i agost d'aquest any l'Ajuntament de Barcelona va fer servir un 21% més d'aigua del subsòl per a les

feines de manteniment urbà respecte al mateix període del 2004 i l'objectiu és que, en un termini de 10 anys, ja no es gasti ni una gota d'aigua de l'aixeta per a aquests serveis.

L'aigua del subsòl de Barcelona es fa servir per a quatre usos: la neteja de carrers, el reg de parcs i jardins, el funcionament de les fonts ornamentals i la neteja dels dipòsits pluvials de la xarxa de clavegueram.

► **Reg.** En els primers vint mesos del 2005 es van fer servir 263.623 m³ d'aigua subterrània per regar parcs i jardins de Barcelona, un 82% més que l'any passat. Durant tot el 2004 se'n van utilitzar 331.945 (la despesa total per a reg va ser de 373.043 m³). Ara mateix es reguen amb aquesta aigua cinc grans parcs: el de la Ciutadella, el Palau de Pedralbes, el Turó Parc, el parc central de Nou Barris, el de Diagonal Mar i Montjuïc (en aquest darrer cas, només parcialment); a més dels vivers de Tres Pins i totes les zones verdes del front litoral. També es fa servir per al reg dels parterres dels tramvies i part de l'arbrat de la ciutat. En aquest darrer cas, l'aigua es transporta des dels pous d'extracció amb cisternes. Amb la resta d'usos per a reg, es canalitza des de dipòsits construïts a prop dels parcs.

► **Neteja de carrers.** Aquí, l'aigua freàtica s'agafa dels pous i dipòsits i s'aboca als camions de les brigades de neteja. Entre els mesos de gener i agost d'aquest any es van aprofitar 92.000 m³ per netejar carrers (en tot l'any 2004 la despesa va ser de 77.000 m³).

► **Fonts.** Les fonts ornamentals de Barcelona funcionen amb un circuit tancat, de manera que l'aigua es va reutilitzant. Tot i això, n'hi ha una part que es perd, perquè s'evapora o per filtracions. Aquesta aigua per reomplir les fonts s'agafa, en més d'un 80% dels casos, dels excedents freàtics. Entre gener i agost del 2005 s'ha-

Un operari neteja un carrer regant-lo amb una mànega d'aigua. / ORIOL DURAN

vien destinat a aquest ús 96.885 m³

► **Clavegueram.** A la xarxa de clavegueres hi ha repartits diversos dipòsits de retenció d'aigües pluvials. Es tracta de grans cambres subterrànies que, en casos de fortes pluges, acumulen l'excés d'aigua i eviten que es col·lapsi el sistema de clavegueres. Aquests dipòsits es netegen abocant-hi grans quantitats d'aigua que s'enduen la brutícia acumulada. Per a aquesta funció s'havien utilitzat 66.261 m³ fins al mes d'agost.

El metro extreu més de 300 litres per segon

● Totes les construccions que es fan per sota del nivell freàtic necessiten instal·lacions per bombar l'aigua—s'anomenen pous d'esgotament—per evitar inundacions. En el cas de Barcelona, on sovint el nivell de les aigües subterrànies és molt alt, s'han de fer aquests pous en aparcaments i plantes subterranis d'edificis, clavegueram i galeries de serveis. Però és a la xarxa de metro, per les seves dimensions i profunditat, on es concentren la majoria dels pous d'extracció. N'hi ha 104 en total, que xuclen i extreuen 12 hm³ l'any o, el que és el mateix, més de 300 litres per segon. No tot aquest cabal és aprofitable perquè,

malgrat que l'aigua que es fa servir per al manteniment urbà no ha de ser de la mateixa qualitat que la de consum, sí que ha de tenir unes condicions mínimes. Per això abans de començar a aprofitar l'aigua d'uns d'aquests pous s'ha d'analitzar. «No es pot agafar directament l'aigua del subsòl i posar-la en un camió cisterna o en un dipòsit per regar», explica el regidor de Serveis Urbans i Manteniment, Francesc Narváez. I afegeix que «l'aigua de les fonts o de neteja de carrers s'exposa al contacte humà i, per tant, no pot estar contaminada, igual que la de reg que, a més, ha de tenir la qualitat adient per als parcs».

Un tresor encara per explotar

● El regidor de Serveis Urbans i Manteniment, Francesc Narváez, assegura que l'Ajuntament és plenament conscient que al subsòl de Barcelona «hi ha una riquesa que s'ha d'aprofitar». Amb aquest objectiu, el 1998 el consistori va engagar un pla específic per reutilitzar l'aigua freàtica i estalviar-ne, així, de la xarxa de consum. Narváez destaca que l'objectiu és que deixi d'utilitzar-se aigua de l'aixeta per a allò que no necessita uns nivells de qualitat tan alts com els de consum humà. «En 10 anys volem que el cent per cent de l'aigua utilitzada per a reg, neteja i fonts ornamentals provingui de la que s'extreu del subsòl», explica el regidor. De moment, l'ús per a fonts ornamentals i el reg de parcs i jardins són els que més s'acosten a aquest objectiu. En tot cas, Narváez assenyala que, durant el 2005, hi ha hagut «un augment molt important de la quantitat d'aigua del subsòl utilitzada per a tots els serveis de manteniment». En total, entre gener i agost d'aquest any s'han aprofitat 519.373 m³ d'aigua freàtica. Però el cabal que genera el subsòl és molt superior. Només els pous d'extracció que hi ha al metro per evitar inundacions en túnels i estacions treuen, en un any, 12 hm³ d'aigua (un hectòmetre cúbic és un milió de metres cúbics). El subsòl barceloní és ple de reserves d'aigua, sobretot a les conques dels rius Besòs i Llobregat. En el cas del pla de Barcelona, a més, es trobà a ben poca profunditat. Alhora, el nivell freàtic ha anat pujant a tot el subsòl a mesura que la ciutat ha abandonat l'activitat industrial, que antigament consumia molta d'aquesta aigua.